UNIVERSIDADE DA CORUÑA

Teaching Guide					
Identifying Data					2017/18
Subject (*)	Psychology			Code	661G01003
Study programme	Grao en Enfermaría				
Descriptors					
Cycle	Period	Year		Type	Credits
Graduate	Yearly	First		FB	9
Language	Galician				
Teaching method	Face-to-face				
Prerequisites					
Department					
Coordinador	Blanco Presas, Manuela		E-mail	manuela.blanco.presas@udc.es	
Lecturers	Blanco Presas, Manuela		E-mail	manuela.blanco.presas@udc.es	
Web	manuela.blanco.presas@sergas.es				
General description	Co estudo da Enfermería Psicosocial preténdese que os alumnos coñezan os elementos básicos do psiquismo humano,tanto referido ás situacións de saúde como de enfermidade, ademais dos mecanismos de actuación nas relacións interpersonais e de grupo,imprescindibles nun desenvolvemento profesional de calidade.				

Study programme competences	
Code	Study programme competences
A12	Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde, seleccionando as accións adecuadas para proporcionar axuda nas mesmas.
A13	Establecer unha relación empática e respectuosa coa paciente e familia, acorde coa situación da persoa, problema e saúde e etapa de desenvolvemento.
A14	Utilizar estratexias e habilidades que permitan unha comunicación, efectiva con pacientes, familias e grupos sociais, así como a expresión das súas preocupacións e intereses.
A17	Coñecer e identificar os problemas psicolóxicos e físicos derivados da violencia de xénero para capacitar ao estudante na prevención, a detección precoz, a asistencia, e a rehabilitación das vítimas desta forma de violencia.
B1	Aprender a aprender.
B2	Resolver problemas de forma efectiva.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B5	Traballar de forma colaborativa nun equipo interdisciplinar.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B7	Comunicarse de maneira efectiva en un entorno de traballo.
B8	Capacidade de análise e sínteses.
B9	Capacidade de aplicar os coñecementos na práctica.
B10	Capacidade para adaptarse ás situacións novas.
B11	Capacidade e habilidade de xestión da información.
B12	Capacidade para organizar e planificar.
B13	Toma de decisións.
B14	Habilidades interpersonais.
B15	Capacidade para comunicarse con persoas non expertas na materia.
B16	Coñecer e apreciar a diversidade e a multiculturalidade.
B22	Capacidade para motivarse e motivar a outros.
B24	Fomentar e aplicar os dereitos fundamentais e a igualdade entre homes e mulleres.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.

C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
C9	CB1.- Que os estudantes demostraran posuír e comprender coñecementos nunha área de estudo que parta da base da educación secundaria xeral, e sólese atopar a un nivel que, si ben se apoia en libros de texto avanzados, inclúe tamén algúns aspectos que implican coñecementos procedentes da vangarda dun campo de estudo.
C10	CB2.- Que os estudantes saiban aplicar os seus coñecementos a seu traballo ou vocación de unha forma profesional y posúan as competencias que solen demostrarse por medio da elaboración e defensa de argumentos e a resolución de problemas dentro da súa área de estudo.
C11	CB3.- Que os estudantes teñan a capacidade de reunir e interpretar datos relevantes (normalmente dentro da súa área de estudo) para emitir xuízos que inclúan una reflexión sobre temas relevantes de índole social, científica ou ética.
C12	CB4.- Que os estudantes poidan transmitir información, ideas, problemas e solucións a un público tanto especializado como non especializado

Learning outcomes			
Learning outcomes	Study programme competences		
Identificar as respostas psicosociais das persoas ante as diferentes situacións de saúde.	A12 A13 A14	B1 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B10 B14 B15 B16	C1 C3 C4 C6 C7 C11
Valorar as persoas con problemas psicosociais e planificar as intervencións de enfermaría.	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C10 C11

Describir as características dunha relación terapéutica co paciente e a súa familia	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12
Describir as técnicas de comunicación na relación co paciente, familia e membros do equipo de saúde.	A12 A13 A14	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11

Identificar os principais problemas físicos, psicolóxicos e sociais das víctimas de violencia de xénero e das súas familias.	A12 A13 A14 A17	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11
Describir os principais aspectos da prevención, detección, asistencia e rehabilitación das víctimas da violencia de xénero	A12 A13 A14 A17	B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24	C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11

Contents	
Topic	**Sub-topic**
Tema 1. A Psicoloxía: Teorías e modelos da Psicoloxía como ciencia.	Concepto de psicoloxía. Psicoloxía Científica: Aspectos fundamentais da Psicoloxía. Concepto. Tendencias que formaron a Psicoloxía actual. Catro puntos de vista actuais arredor da Psicoloxía.

TEMA 2. Procesos Psicolóxicos basicos da conducta humana	- A Emoción: Concepto de emoción.Bases neurofisiolóxicas.Emocións e sentimentos.Alteracións.Concepto de alexitimia.Intelixencia emocional.Escalas.Aplicación nos coidados de Enfermaría - A motivación: Concepto de motivación.Fases da motivación.Xénese do factor motivacional.Estados primarios e secundarios da motivación.Aplicacións nos coidados de enfermaría. -Xénese e evolución da conducta humana: Modelos conceptuaís da conducta humana.Aplicación dos modelos enfermeiros na conducta humana. -A personalidade: Temperamento e carácter. Necesidades e instintos.Bases neurofisiolóxicas.Pulsións. Frustración e conflicto.Clases de conflictos e a súa resolución.Reaccións diante da frustración. Actitudes,creenzas e valores.A formación social da persoalidade.Aplicacións en enfermaría . -Modificación e terapia de conducta: Modelos conceptuais da conducta humana.Técnicas de modificación da conducta. -A sensopercepción: Bases neurofisiolóxicas da sensación e da percepción.Compoñentes da percepción.Sistemas de percepción e a súa organización. Alteracións. -Procesos cognoscitivos: Pensamento,memoria e intelixencia. Xeneralidades. Natureza e funcionamento da memoria. Patoloxía da memoria. Intelixencia e aptitudes.Medidas.Patoloxía das conductas intelixentes Etapas do pensamento creador.Tipos de imaxinación. Pensamento espontáneo e pensamento dirixido. -A aprendizaxe: Bases da aprendizaxe.Condicionamento clásico.Condicionamento instrumental.Aprendizaxe observacion.

TEMA 3.Saúde e Enfermidade ao longo do ciclo da vida desde a perspectiva Psicolóxica. Afrontamento psicolóxico da enfermidade e o sufrimento.	-Factores psicosociais do enfermar humano: Concepto de saúde e enfermidade. A enfermidade:comportamento,tipos e reaccións. A enfermidade como feito psicolóxico,biográfico e social.Etapas do proceso de enfermar.Estrés e enfermidade. Afrontamento e apoio social. - Aspectos psicolóxicos da dor crónica: Afrontamento da dor.Dor aguda e dor crónica.Escalas de medición. - Aspectos psicolóxicos do paciente cirúrxico: Manexo emocional do paciente cirúrxico.Técnicas de afrontamento. -Aspectos psicolóxicos do paciente nas unidades de coidados especiaís: ¿Qué son os coidados especiais?.Aspectos a ter en conta no paciente infanto-xuvenil, xeriátrico e con minusvalía. - Aspectos psicolóxicos do paciente crónico: Aspectos psicolóxicos das doenzas crónicas. Teorías do estrés e as súas aplicacións nas doenzas crónicas. Coidados de Enfermaría nas doenzas crónicas. - Aspectos psicolóxicos do paciente hipertenso e con transtornos cardiovasculares: Singularidades do paciente hipertenso e con transtornos cardiovasculares. Traballando a concienza de enfermidade nestes pacientes. - Aspectos psicolóxicos do soño: Bases neurofisiolóxicas do soño. Soño e vixilia.Transtornos do soño. Técnicas de entrenamento en autocontrol e relaxación. - Aspectos psicolóxicos do paciente oncolóxico e con SIDA: Cancro e Sida:doenzas malditas. Aportacións psicoterapéuticas diante do cancro e do Sida. Os sanitarios frónte ao estigma. Aspectos a contemplar para unha morte digna. - Introducción ao psicodrama: Concepto e utilidade do psicodrama. Fases do psicodrama Tipos de psicodrama Autores máis representativos Experienzas -Novas terapias aplicadas aos coidados: Musicoterapia. Aromaterapia. Risoterapia. Psicodanza. Terapia asistida con animais
TEMA 4. Teorías Psicolóxicas da relación interpersoal	-A relación persoal sanitario-paciente: Perspectiva holística da saúde e coidados de enfermaría.Liderazgo en enfermaría.Estilos de liderazgo. -A comunicación persoal sanitario-paciente: Comunicación.Formas,métodos e perturbacións. Os enfermeiros como grupo de traballo. Funcións de enfermaría nos coidados psicosociaís.
TEMA 5. Conceptos Xerais da violencia de xénero. Actuación ante a violencia de xenero no ámbito da Atención Primaria e especializada.	- Aspectos psicolóxicos,físicos e sociaís da violencia de xénero: Concepto de violencia de xénero. A familia como sistema.Epidemioloxía e xénese da violencia de xénero.Tipos de prevención.Investigación en violencia de xénero

Planning				
Methodologies / tests	Competencies	Ordinary class hours	Student?s personal work hours	Total hours
Guest lecture / keynote speech	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10	40	40	80
Workshop	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	4	8	12
Supervised projects	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	10	50	60
Document analysis	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	2	8	10
Critical bibliographical	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	0	4	4
Objective test	A12 A13 A14 A17 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	3	21	24
Workbook	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9 C10 C11	4	16	20

Simulation	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11 C12	10	0	10
Personalized attention		5	0	5
(*)The information in the planning table is for guidance only and does not take into account the heterogeneity of the students.				

Methodologies	
Methodologies	**Description**
Guest lecture / keynote speech	A sesión maxistral vai ser a técnica docente habitual,co apoio de medios audiovisuales e exposición de casos prácticos,pretendendo favorecer a implicación e participación do alumnado,pólo que a asistencia é fundamental
Workshop	Analise de material multimedia.
Supervised projects	Realizaránse tres traballos en grupos de máximo 8 alumnos seguindo o esquema: -selección do tema -documentación sobre o mesmo -guión xeral -sesións periódicas coa profesora para seguimento e preparación da presentación en formato power-point,e -exposición na aula
Document analysis	Revisión de hemeroteca , artigos publicados en revistas científicas e filmes documentais relacionados co tema a analizar
Critical bibliographical	Os alumnos realizarán de xeito individual a recensión bibliográfica dun libro a escoller entre a lista proposta.
Objective test	Realizarase ao finalizar o primeiro cuatrimestre en constará de 2 partes: 1)Batería de 30-42 items con resposta alternativa coa finalidade de avaliar coñecementos básicos a nivel conceptual que posúe o alumnado 2)Desenrolo dun tema a elexir entre tres propostos coa finalidade de valorar a comprensión e integración dos coñecementos adquiridos polo alumnado
Workbook	Preténdese promover a análise crítica mediante a lectura de distintos artigos de actualidade relacionados co contido do programa
Simulation	Mediante esta técnica grupal de carácter presencial pretendese a adquisición de habilidades de caracter actitudinal por parte dos alumnos

Personalized attention	
Methodologies	**Description**
Supervised projects	A atención personalizada relacionada cos traballos tutelados ten como finalidade orientar os estudantes na realización dos traballos. O seguimento farase de forma individual ou en pequenos grupos, ben de maneira presencial ou a través do correo electrónico.

Assessment			
Methodologies	**Competencies**	**Description**	**Qualification**
Supervised projects	A12 A13 A14 A17 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C3 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	A presentación dos traballos e obrigatoria. A avaliación dos traballos farase tendo en conta os seguintes apartados: - Descripción, sintese e relación da información dos contidos ou temas relativos ós traballos - Utilización de léxico específico. -Habilidades na comunicación.	30

Objective test	A12 A13 A14 A17 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B15 B16 B22 B24 C1 C4 C6 C7 C8 C9 C10 C11	A proba constará de : -42 preguntas tipo test(puntuación máxima de 60;cada erro anula un acerto), e -unha pregunta sobre un tema a desenvolver (puntuación máxima de 10)relacionadas con contidos teóricos, lecturas e traballos tutelados. A totalidade da proba obxectiva puntuará sobre un mínimo de 0 e un máximo de 70. A puntuación mínima para superar a proba será de 50.	70

Assessment comments
Será necesario acadar unha puntuación mínima de 5 na proba obxectiva para aplicar a porcentaxe correspondente a cada unha das metodoloxias. No caso da segunda oportunidade os criterios se asimilan aos da primeira oportunidade. No caso de matricula a tempo parcial e adianto de oportunidade deberá presentarse un traballo que suporá o 30% da nota. O 70 % restante corresponderá á cualificación obtida na proba obxectiva.

Sources of information	
Basic	- CIENCIAS PSICOSOCIALES APLICADAS A LA SALUD.Llor,Abad y otros.Ed.Interamericana.- CUIDADOS DE ENFERMERÍA EN PACIENTES CON CONDUCTAS ESPECIALES.Limkin.Ed.Doyma.- DIAGNÓSTICOS ENFERMEROS:DEFINICIONES Y CLASIFICACIÓN 2012-2014. Nanda Internacional.Ed.Elsevier- DICCIONARIO DE PSICOLOGÍA.Dorsch,F.Ed.Herder.- DINÁMICA DE GRUPOS.Cartwrigth.D.Ed.Trillas.- ENFERMERÍA.CIENCIAS PSICOSOCIALES.Tazón.P,Aseguinolaza.L y García-Campayo.J.Ed.Masson. (PSI 468)- ENFERMERIA PSICOSOCIAL Y SALUD MENTAL.Novel.G,Lluch.MT y Miguel.MD.Ed.Masson. (PSI 463).- ENFERMERÍA SOCIAL.Tikham.Ed.Limnsa.- FAMILIA CONTRA ENFERMEDAD:EFECTOS SANADORES DEL AMBIENTE FAMILIAR.Matthews-Simonton,S.Ed.Los libros del comienzo.- LA COMUNICACIÓN DEL PERSONAL SANITARIO Y PACIENTE.Peitchinis.Ed.Alambra.- LAS RELACIONES INTERPERSONALES:EJERCICIOS PRÁCTICOS Y FUNDAMENTOS TEÓRICOS.Simón.P y Lucien.A.Ed.Herder. - PACIENTE TERMINAL Y MUERTE.Madalon.Ed.Doyma.- PSICOLOGÍA ONCOLÓGICA.Bayés,R.Ed.Martínez Roca.- PSICOLOGÍA SOCIAL.Salazar,Montero y otros.Ed.Trillas.- VIVIR EL HOSPITAL.Dobbs.B,Poletti,R.Ed.Rol.- YO ESTOY BIEN,TÚ ESTÁS BIEN.Harris,T.Ed.Grijalbo.
Complementary	- (). . - (). . BIBLIOGRAFÍA RECOMENDADA: ALBORCH,C.:?Malas?.Aguilar.Madrid,2002. BARBERÁ,E.:?Psicología del género?.Ariel.Barcelona,1998. BAYÉS,R:"Psicología oncológica".Ed.Martinez-Roca. BELTRÁN,E;MAQUIEIRA,V.:?Feminismos.Debates teóricos contemporáneos?.Alianza.Madrid,2001. BERSTEIN,DA.;BORKOVEK,ID.:"Entrenamiento en relajación muscular progresiva"DDB.Bilbao,1983 CARTWRIGHT,D:"Dinámica de grupos".Ed Trillas CASTILLA DEL PINO,C.:?Teoría de los sentimientos?.Tusquets.Barcelona,2000. CASTILLA DEL PINO,C.:?La envidia?.Alianza.Madrid,1994. DAVIS,M y cols.:"Técnicas de autocontrol emocional".Ed.Martínez Roca.Barcelona,1985 DOBBS,B y POLETTI,R.:"Vivir el hospital".Ed.Rol DORSCH,F:"Diccionario de Psicología".Ed.Herder FISHER,H:"Anatomía del amor".Anagrama,2007. FISHER,H:"El primer sexo".Punto de lectura.Madrid,2001. FISHER,H:"Por qué amamos".Ed.Taurus,2004 GARCIA CALLEJO,J.M.:?Protección jurídica contra el acoso Moral en el trabajo o la tutela de la dignidad del trabajador?.FSP-UGT.Madrid.ISBN 84-607-7213-6. HARRIS,T:"Yo estoy bien,tú estás bien".Ed.Grijalbo. HIRIGOYEN,M.F.:?El acoso moral?.Paidós.Barcelona,1999. TIKHAM:"Enfermeria social".Ed Limnsa LEACH,E.:?Cultura y comunicación?.Zahor.1978. NOVEL,G;LLUCH,MT y MIGUEL,MD:"Enfermería psicosocial y salud mental".Ed Masson (PSI463) MADALON:"Paciente terminal y muerte".Ed.Doyma MARINA,J.A;VÁLGOMA,M.:?La lucha por la dignidad?.Anagrama.Barcelona,2000. PEITCHINIS:"La comunicación del personal sanitario y paciente".Ed.Alhambra TAZON,P;ASEGUINOLAZA,L y GARCIA-CAMPAYO,J:"Enfermería,ciencias psicosociales".Ed.Masson(PSI 468) SIMON,P Y LUCIEN,A:"Las relaciones interpersonales:ejercicios prácticos y fundamentos teóricos".Ed.Herder REVISTAS (formato papel): -Cultura de los cuidados -Index de Enfermería -Metas -Rol -Siso saúde WEBS DE INTERÉS: www.finisterre.com www.google.es http://index-f.com/ www.E-ROL.es www.psiquiatría.com

Recommendations
Subjects that it is recommended to have taken before
Subjects that are recommended to be taken simultaneously
Anatomy/661G01001 Biology/661G01002 Fundamentos da Enfermaría/661G01007 Bases for the Interpretation of Scientific Knowledge/661G01008 Physiology/661G01105
Subjects that continue the syllabus
Mental Health Nursing/661G01015 Clinical Nursing III/661G01017 Community Nursing II/661G01019 Gerontological Nursing/661G01020 Clinical Placement II/661G01026 Clinical Placement III/661G01027 Clinical Placement IV/661G01028 Clinical Placement V/661G01029 Clinical Placement VI/661G01030 Clinical Placement VII/661G01031 Practicum/661G01032 Final Dissertation/661G01033 Clinical Nursing I/661G01034 Clinical Nursing II/661G01035
Other comments
1.Uso das TIC para a presentación de traballos na aula 2.Uso das bases de datos 3.Coñecementos de lingua inglesa de nivel medio(recoméndanse cursos do CUFIE)

(*)The teaching guide is the document in which the URV publishes the information about all its courses. It is a public document and cannot be modified. Only in exceptional cases can it be revised by the competent agent or duly revised so that it is in line with current legislation.